

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
NILO JÄÄSKINEN
prednesené 4. septembra 2014¹

Vec C-140/13

**Annett Altmann,
Torsten Altmann,
Hans Abel,
Doris Anschütz,
Heinz Anschütz,
Simone Arnold,
Barbara Assheuer,
Ingeborg Aubele,
Karl-Heinz Aubele**

proti

Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Verwaltungsgericht Frankfurt am Main
(Nemecko)]

„Aproximácia právnych predpisov — Smernica 2004/39/ES — Článok 54 ods. 1 a 2 —
Povinnosť zachovávať služobné tajomstvo, ktorú majú orgány pre dohľad nad poskytovateľmi
finančných služieb — Podvodná investičná spoločnosť v konkurze alebo v likvidácii — Vplyv na
služobné tajomstvo — Poskytnutie informácií v občianskoprávných alebo obchodných súdnych
konaniach, ak je to pre konanie potrebné“

I – Úvod

1. Tento návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu ustanovení práva Únie o služobnom tajomstve. Návrh bola bol podaný v rámci sporu medzi poškodenými investormi² a Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (Spolkový úrad pre dohľad nad finančným trhom, ďalej len „BaFin“) v súvislosti s rozhodnutím uvedeného úradu z 9. októbra 2012, ktorým odmietol sprístupniť niektoré dokumenty a informácie týkajúce sa spoločnosti Phoenix Kapitaldienst GmbH Gesellschaft für die Durchführung und Vermittlung von Vermögenanlagen (ďalej len „Phoenix“).

1 — Jazyk prednesu: francúzština.

2 — V súčasnej fáze konania sú žalobcami vo veci samej: pani Altmannová, pán Altmann, pán Abel, pani Anschützová, pán Anschütz, pani Arnoldová, pani Assheuerová, pani Aubeleová a pán Aubele (ďalej spoločne len „Altmann a ďalší“).

2. Pokiaľ ide o právo Únie, v rozhodnutí vnútroštátneho súdu boli výslovne uvedené tri smernice, a to smernice 2004/109/ES³, 2006/48/ES⁴ a 2009/65/ES⁵. V priebehu konania na Súdnom dvore sa však spresnilo, že jediné ustanovenie, ktoré si vyžaduje výklad Súdneho dvora, je článok 54 smernice 2004/39/ES⁶.

3. V rámci funkcií, ktoré plnia na základe jednotlivých smerníc, totiž orgány pre dohľad nad finančným sektorom získavajú množstvo informácií od inštitúcií, nad ktorými vykonávajú dohľad. V prejednávanej veci vzniká otázka, či investori môžu mať prístup k týmto informáciám po tom, ako bol na podvodnú investičnú spoločnosť vyhlásený konkurz alebo bola začatá jej nútená likvidácia. Navyše ide o to, aby sa spresnilo, za akých podmienok „dôverné informácie, ktoré sa netýkajú tretích osôb, sa môžu... vyzradiť v občianskoprávných alebo obchodných súdnych konaniach, ak je to pre konanie potrebné“.

II – Právny rámec

A – Smernica 2004/39

4. Článok 54 ods. 1 a 2 smernice 2004/39 týkajúci sa „služobného tajomstva“ stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby príslušné orgány, všetky osoby, ktoré pracujú alebo pracovali pre príslušné orgány alebo subjekty, ktorým boli delegované úlohy podľa článku 48 ods. 2, ako aj audítori alebo znalci, ktorí dostávajú pokyny od príslušných orgánov, boli viazaní povinnosťou zachovávať služobné tajomstvo. Tieto osoby nesmú vyzradiť žiadne dôverné informácie, s ktorými sa oboznámili pri výkone svojich povinností, žiadnej osobe alebo orgánu akéhokoľvek druhu, s výnimkou prehľadnej alebo súhrnnej podobe tak, aby žiadne jednotlivé investičné spoločnosti, organizátori trhu, regulované trhy alebo žiadne iné osoby nemohli byť identifikované; tým nie sú dotknuté prípady upravené trestným právom alebo inými ustanoveniami tejto smernice.

2. Ak bol na investičnú spoločnosť, organizátora trhu alebo na regulovaný trh vyhlásený konkurz, alebo ak sú v nútenej likvidácii, dôverné informácie, ktoré sa netýkajú tretích osôb, sa môžu... vyzradiť v občianskoprávných alebo obchodných súdnych konaniach, ak je to pre konanie potrebné.“

B – Nemecké právo

5. Relevantné ustanovenia nemeckého práva sú obsiahnuté v:

- § 1 a 3 zákona o slobodnom prístupe k informáciám (Informationsfreiheitsgesetz⁷, ďalej len „IFG“), ktoré sa týkajú základnej zásady a ochrany osobitných verejných záujmov,
- § 9 zákona o bankovníctve (Kreditwesengesetz⁸, ďalej len „KWG“), ktorý sa týka povinnosti zachovávať mlčanlivosť, a

3 — Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/109/ES z 15. decembra 2004 o harmonizácii požiadaviek na transparentnosť v súvislosti s informáciami o emitentoch, ktorých cenné papiere sú prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2001/34/ES (Ú. v. EÚ L 390, s. 38).

4 — Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/48/ES zo 14. júna 2006 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií (Ú. v. EÚ L 177, s. 1).

5 — Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/65/ES z 13. júla 2009 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa podnikov kolektívneho investovania do prevoditeľných cenných papierov (PKIPCP) (Ú. v. EÚ L 302, s. 32).

6 — Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 21. apríla 2004 o trhoch s finančnými nástrojmi, o zmene a doplnení smerníc Rady 85/611/EHS a 93/6/EHS a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/12/ES a o zrušení smernice Rady 93/22/EHS (Ú. v. EÚ L 145, s. 1; Mim. vyd. 06/007, s. 263).

7 — Zákon z 5. septembra 2005 (BGBl. 2005 I, s. 2722).

8 — V znení uverejnenom 9. septembra 1998 (BGBl. 1998 I, s. 2776).

— § 8 zákona o obchodovaní s cennými papiermi (Wertpapierhandelsgesetz⁹, ďalej len „WpHG“), ktorý sa týka povinnosti zachovávať mlčanlivosť.

III – Spor vo veci samej, prejudiciálne otázky a konanie na Súdnom dvore

6. Z rozhodnutia súdu, ktorý predkladá návrh na začatie prejudiciálneho konania, vyplýva, že rozhodnutím Amtsgericht Frankfurt am Main (Okresný súd vo Frankfurte nad Mohanom, Nemecko) z 1. júla 2005 sa začalo insolvenčné konanie proti spoločnosti Phoenix. Uvedená spoločnosť bola pri tejto príležitosti zrušená a odvtedy sa nachádza v likvidácii. Obchodný model tejto spoločnosti bol založený na investičnom podvode. Poškodených bolo asi 30 000 investorov a škoda predstavovala 600 miliónov eur.

7. Rozsudkom z 11. júla 2006 vynesným v trestnom konaní Landgericht Frankfurt am Main (Krajinský súd vo Frankfurte nad Mohanom) uznal dvoch bývalých vedúcich predstaviteľov tejto spoločnosti vinnými zo sprenevery a investičného podvodu a odsúdil ich na trest odňatia slobody v dĺžke sedem rokov a štyri mesiace, resp. dva roky a tri mesiace.

8. Dňa 21. mája 2012 Altmann a ďalší sa na úrade BaFin dovolávali § 1 IFG¹⁰ s cieľom nahliadnúť do dokumentov týkajúcich sa spoločnosti Phoenix, akými sú audítorské správy, zmluvy, poznámky, interné stanoviská, príslušná korešpondencia a správy o činnosti a hospodárení fondu pre odškodňovanie investičných spoločností. Žiadosť sa netýkala podnikového alebo obchodného tajomstva tretích osôb, ani informácií, na ktoré sa vzťahuje povinnosť zachovávať mlčanlivosť.

9. BaFin rozhodnutím z 31. júla 2012 vo veľkej miere vyhovel žiadosti o informácie. Zamietol však žiadosti, ktorými žalobcovia požadovali nahliadnutie do protokolu z mimoriadneho auditu z 31. marca 2002, ktorý vyhotovila spoločnosť Ernst & Young, rovnako ako do správ audítorov spoločnosti Phoenix (správy za roky 1998 až 2005 a iné správy), interných stanovísk, správ, korešpondencie, dokumentov, dohôd, zmlúv, poznámok a listov spoločnosti Phoenix za obdobie 1992 až 2005, ako aj do všetkých interných stanovísk a korešpondencie, ktoré nasledovali po oznámení uvedeného protokolu z auditu spoločnosťou Ernst & Young.

10. BaFin tieto žiadosti zamietol preto, lebo sprístupnenie požadovaných dokumentov by údajne negatívne ovplyvnilo jeho úlohy v oblasti kontroly a dohľadu v zmysle § 3 bodu 1 písm. d) IFG. Okrem toho sa BaFin domnieval, že povinnosť zachovávať mlčanlivosť stanovená v § 9 KWG a § 8 WpHG znemožňuje sprístupnenie informácií podľa § 3 bodu 4 IFG.¹¹

11. Dňa 21. augusta 2012 Altmann a ďalší podali proti uvedenému zamietavému rozhodnutiu námietky. Rozhodnutím z 9. októbra 2012 BaFin tieto námietky zamietol. BaFin usúdil, že okrem dôvodov zamietnutia, ktoré boli uvedené už v pôvodnom rozhodnutí, bráni sprístupneniu informácií aj ochrana duševného vlastníctva, ochrana podnikového a obchodného tajomstva, ako aj ochrana osobných údajov.

12. Dňa 12. novembra 2012 Altmann a ďalší podali proti rozhodnutiu BaFin žalobu na vnútroštátny súd Verwaltungsgericht Frankfurt am Main (Správny súd vo Frankfurte nad Mohanom). Vnútroštátny súd nariadil BaFin rozsudkom z 11. decembra 2012, aby požadované informácie aspoň sčasti sprístupnil napriek osobitnej povinnosti zachovávať mlčanlivosť, ktorou je BaFin viazaný podľa § 9 KWG.

9 — Tamže (BGBl. 1998 I, s. 2708).

10 — Podľa tohto ustanovenia sa každý môže za podmienok stanovených IFG domáhať pred spolkovými orgánmi prístupu k úradným informáciám.

11 — Tieto ustanovenia stanovujú povinnosť zachovávať mlčanlivosť, ktorá sa vzťahuje na orgány a osoby vykonávajúce dohľad nad úverovými inštitúciami a inými finančnými spoločnosťami zapojenými do týchto činností, ako aj výnimky z tejto povinnosti.

13. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že vo veci, ktorá sa týka aj prístupu k informáciám o spoločnosti Phoenix, ktoré má k dispozícii BaFin, tento vnútroštátny súd rozsudkom z 12. marca 2008 rozhodol, že právo na informácie v zmysle § 1 ods. 1 IFG existuje aj vtedy, keď ciele ochrany podľa § 9 KWG a § 8 WpHG už utajenie nevyžadujú. Konštatoval tak, že neexistuje oprávnený záujem na zachovaní podnikového a obchodného tajomstva uvedenej spoločnosti, pretože požadované informácie sa týkali trestných činov a iných závažných porušení práva.

14. Súd, ktorý predkladá návrh na začatie prejudiciálneho konania, zdôrazňuje, že v prípade, o aký ide v tejto veci, nie je nutné chrániť záujmy spoločnosti Phoenix, a teda je možné výnimočne sa odchyliť od povinnosti zachovávať mlčanlivosť stanovenej v § 9 KWG a § 8 WpHG.

15. Za týchto okolností Verwaltungsgericht Frankfurt am Main rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto dve prejudiciálne otázky:

„1. ...¹²

2. Môže sa orgán pre dohľad, akým je [BaFin], voči osobe, ktorá ho podľa [IFG] požiadala o sprístupnenie informácií o určitom poskytovateľovi finančných služieb, odvolávať na svoje povinnosti zachovávať mlčanlivosť, ktorými je viazaný okrem iného podľa práva Únie (ako sú upravené v § 9 [KWG] a § 8 [WpHG]) aj vtedy, keď podstata obchodného modelu spoločnosti, ktorá poskytovala finančné služby, medzičasom zanikla z dôvodu platobnej neschopnosti a odvtedy je v súdnej likvidácii, spočívala v investičnom podvode veľkého rozsahu, ktorý sa spájal s vedomým poškodením investorov, a zodpovední zástupcovia tejto spoločnosti boli právoplatne odsúdení na niekoľkoročné tresty odňatia slobody?“

16. Žiadosť vnútroštátneho súdu o prerokovanie v zrýchlenom konaní na základe článku 105 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdného dvora bola zamietnutá uznesením z 28. júna 2013.

17. Písomné pripomienky predložili Súdnemu dvoru BaFin, nemecká, estónska, grécka a portugalská vláda, ako aj Európska komisia.

18. Na základe žiadosti Súdného dvora o vysvetlenie podľa článku 101 rokovacieho poriadku vnútroštátny súd informoval Súdny dvor listom z 19. mája 2014 o svojom rozhodnutí vziať späť prvú otázku a poskytol doplňujúce informácie, ktoré sa týkali najmä charakteru činnosti spoločnosti Phoenix a relevantnosti smernice 2004/39.

19. Na pojednávaní 4. júna 2014 boli zastúpení Altmann a ďalší, Frank Schmitt ako likvidátor spoločnosti Phoenix, nemecká a grécka vláda, ako aj Komisia.

12 — Prvá otázka, ktorú súd predkladajúci návrh na začatie prejudiciálneho konania vzal späť pred pojednávaním, znela takto: „Je zlučiteľné s právom Európskej únie, že na základe uplatnenia a výkladu vnútroštátnej procesnoprávnej normy, akou je § 99 Verwaltungsgerichtsordnung (správny súdny poriadok), môže dôjsť k neuplatneniu kogentných povinností zachovávaní mlčanlivosti príslúchajúcich vnútroštátnym orgánom vykonávajúcim dohľad nad spoločnosťami poskytujúcimi finančné služby, pričom právny základ týchto noriem je upravený v relevantných právnych predpisoch Únie (tu: smernica 2004/109/ES, smernica 2006/48/ES a smernica 2009/65/ES) a prebrali sa príslušným spôsobom do vnútroštátneho práva, ako v Spolkovej republike Nemecko prostredníctvom § 9 [KWG] a § 8 [WpHG]?“

IV – Analýza

A – Úvodné poznámky

20. Pokiaľ ide najprv o určenie ustanovení práva Únie uplatniteľných v prejednávanej veci, pripomínam, že v rozhodnutí vnútroštátneho súdu sa uvádzajú tri smernice, a to smernice 2004/109, 2006/48 a 2009/65. V rámci konania na Súdnom dvore a v nadväznosti na písomné pripomienky, ktoré tento súd dostal, a na otázku, ktorú položil, vnútroštátny súd potvrdil, že so zreteľom na charakter činnosti spoločnosti Phoenix je relevantným ustanovením článok 54 smernice 2004/39.

21. Podľa vnútroštátneho súdu totiž Phoenix vykonávala obchodnú činnosť od 26. marca 1998 na základe povolenia vydaného podľa § 64e ods. 2 KWG. Podľa tohto ustanovenia sa povolenie stanovené v § 32 KWG, ktoré Phoenix potrebovala na výkon poverenia v oblasti správy a činnosti riadenia portfólia, považovalo za vydané, ak úverová inštitúcia, ktorá k 1. januáru 1998 riadne vykonávala svoju činnosť bez súhlasu BaFin, vyhlásila do 1. apríla 1998, že vykonáva činnosti podliehajúce povoleniu podľa KWG a zamýšľa v ich vykonávaní pokračovať. V prejednávanej veci boli tieto podmienky splnené. BaFin preto nemusel vydať výslovné povolenie.

22. V tomto ohľade podotýkam, že smernica 2004/39 sa vzťahuje na investičné spoločnosti a regulované trhy.¹³ Na účely smernice 2004/39 „investičná spoločnosť“ znamená každú právnickú osobu, ktorej pravidelnou pracovnou činnosťou alebo podnikaním je poskytovanie jednej alebo viacerých investičných služieb tretím osobám a/alebo vykonávanie jednej alebo viacerých investičných aktivít na profesionálnom základe.¹⁴ „Investičné služby a činnosti“ sú všetky služby a činnosti uvedené v oddiele A prílohy I uvedenej smernice týkajúce sa akéhokoľvek nástroja uvedeného v oddiele C tej istej prílohy,¹⁵ a najmä prijímanie a odovzdávanie príkazov týkajúcich sa jedného alebo viacerých finančných nástrojov, obchodovanie na vlastný účet, riadenie portfólia a investičné poradenstvo v oblasti cenných papierov, nástrojov peňažného trhu a iných derivátových zmlúv týkajúcich sa cenných papierov, mien, úrokových sadziieb alebo výnosov, alebo v oblasti iných derivátových nástrojov, finančných indexov alebo finančných mier, ktoré môžu byť vyrovnané fyzicky alebo v hotovosti.

23. Účastníci konania, ktorí predložili písomné pripomienky, ako aj samotný vnútroštátny súd sa podľa všetkého zhodujú v tom, že na činnosť spoločnosti Phoenix sa ako na investičnú spoločnosť vzťahuje smernica 2004/39. Za týchto podmienok je pri analýze potrebné zamerať sa na túto smernicu, aj keď nebola v rozhodnutí vnútroštátneho súdu uvedená.¹⁶ Druhú prejudiciálnu otázku je teda potrebné analyzovať len na základe článku 54 smernice 2004/39.

24. Skutočnosť, že smernica, ktorá má byť predmetom výkladu, bola uvedená až po doručení rozhodnutia vnútroštátneho súdu, nespôsobuje v prejednávanej veci Súdnom dvoru neprekonateľný problém, pretože dostal doplňujúce informácie v písomných pripomienkach a v odpovedi na otázky určené vnútroštátnemu súdu. Okrem toho, keďže odpoveď na žiadosť o objasnenie prijatá na základe článku 101 ods. 1 rokovacieho poriadku bola dotknutým osobám doručená podľa jeho odseku 2, všetky členské štáty tak mali možnosť zúčastniť sa na pojednávaní a vyjadriť sa k všetkým písomnostiam predloženým Súdnom dvoru, alebo aj požiadať o nariadenie pojednávania. Za takých podmienok netreba spochybňovať prípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania z hľadiska kritéria potrebného účinku článku 23 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora Európskej únie.¹⁷

13 — Článok 1 ods. 1 smernice 2004/39.

14 — Článok 4 ods. 1 bod 1 tejto smernice.

15 — Článok 4 ods. 2 prvý pododsek tejto smernice.

16 — Pozri v tomto zmysle rozsudok Fuß (C-243/09, EU:C:2010:609, body 39 a 40).

17 — Pozri v tomto zmysle rozsudok Medipac – Kazantzidis (C-6/05, EU:C:2007:337, body 31 až 36).

25. Vnútroštátny súd opísal obchodný model spoločnosti Phoenix ako podvod veľkého rozsahu. Tak, ako to urobila Komisia na pojednávaní, zastávam názor, že táto skutočnosť nemá v prejednávanej veci vplyv na uplatniteľnosť smernice 2004/39, pretože BaFin udelil spoločnosti Phoenix povolenie ako investičnej spoločnosti.

26. Pokiaľ ide napokon o určenie ustanovenia, ktoré má byť predmetom výkladu, treba konštatovať, že „prípady patriace do oblasti trestného práva“ sú v článku 54 smernice 2004/39, a konkrétne v jeho odsekoch 1 a 3, dvakrát uvedené ako výnimka.¹⁸

27. Tieto dve výnimky, ktoré sa na rozdiel od výnimky podľa odseku 2 uvedeného článku uplatnia podľa môjho názoru v podstate vždy, musia kedykoľvek umožniť vyšetrovania a trestné stíhanie, dokonca aj pri bežnej činnosti investičnej spoločnosti, a umožňujú tak orgánu pre dohľad poskytnúť informácie na účely takých konaní. Podľa môjho názoru navyše nie je vylúčené, že orgán pre dohľad by v prípade patriacom do oblasti trestného práva zároveň mohol poskytnúť verejnosti informácie, na ktoré sa vzťahuje povinnosť zachovávať služobné tajomstvo, napríklad preto, aby sa upokojil trh v situácii, keď sa šíria zvesti, že spoločnosť, nad ktorou orgán vykonáva dohľad, je zapojená do trestnej činnosti.

28. Tento návrh na začatie prejudiciálneho konania predložil správny súd v rámci správneho konania týkajúceho sa prístupu k informáciám a dokumentom orgánu viazaného povinnosťou zachovávať mlčanlivosť. Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu ďalej vyplýva, že trestné konania sa skončili pred začatím konania vo veci samej. Účelom žiadosti o informácie a dokumenty teda nie je použitie ich v trestnom konaní a z hľadiska trestného práva „vec Phoenix“ už bola podľa všetkého uzavretá.

29. Výnimky v „prípadoch patriacich do oblasti trestného práva“ podľa odsekov 1 a 3 článku 54 smernice 2004/39 sa teda zrejme v prejednávanom prípade neuplatnia. Keďže sa neuplatnia ostatné odseky uvedeného článku, ktoré sa týkajú výmeny a odovzdávania informácií medzi príslušnými orgánmi a ich využitia,¹⁹ treba sa zamerať na výklad odsekov 1 a 2 tohto ustanovenia.

B – O článku 54 ods. 1 a 2 smernice 2004/39

1. Povinnosť zachovávať služobné tajomstvo a možnosť poskytnutia informácií

30. Článok 54 smernice 2004/39 sa vzhľadom na svoj názov týka služobného tajomstva. V jeho odseku 1 je stanovená základná zásada a odseky 2 až 5 obsahujú následné spresnenia.

31. Článok 54 smernice 2004/39 stanovuje povinnosti v oblasti utajovania. Tieto povinnosti sú sformulované imperatívne. Výnimky sú naopak sformulované fakultatívne.²⁰ Inými slovami, tento článok stanovuje určité prípady, keď je poskytnutie informácií povolené, ale nespresňuje, či majú orgány právnu povinnosť sprístupniť služobné tajomstvo, ani do akej miery.

18 — Okrem toho „prípady patriace do oblasti trestného práva“ sú ako výnimky uvedené aj v článku 44 ods. 1 druhom pododseku smernice 2006/48 a v článku 102 ods. 1 prvom pododseku smernice 2009/65.

19 — Pozri odseky 3 až 5 článku 54 smernice 2004/39.

20 — Pokiaľ ide o výnimky, pozri odsek 1 posledné riadky („tým nie sú dotknuté prípady upravené trestným právom alebo inými ustanoveniami tejto smernice“); odsek 2; odsek 3 začiatok a koniec („Bez toho, aby boli dotknuté prípady patriace do oblasti trestného práva“ a „Ak s tým však príslušný orgán alebo iný orgán, inštitúcia alebo osoba, ktorá oznámila informácie súhlasí, orgán, ktorý dostal informácie, ich môže použiť na iné účely“), ako aj odseky 4 a 5 uvedeného článku 54.

32. Článok 54 smernice 2004/39 totiž iba vymenúva situácie, keď je poskytnutie informácií podľa práva Únie povolené. Základom právnej povinnosti poskytnúť informácie môžu byť iba iné ustanovenia práva Únie alebo vnútroštátneho práva, ako napríklad § 3 IFG alebo procesná norma, ktorá ukladá orgánu pre dohľad povinnosť poskytnúť svedectvo v občianskoprávnom alebo obchodnom súdnom konaní. Povinnosť orgánu pre dohľad poskytnúť informácie na základe vnútroštátneho práva je však možné založiť alebo uplatniť len v prípade, ak to umožňuje článok 54 smernice 2004/39.

33. Z uvedeného vyplýva, že odpoveď, ktorú poskytne Súdny dvor, nemôže vychádzať zo zváženía dôvodov pre a proti poskytnutiu informácií a dokumentov požadovaných v prejednávanej veci. Toto zváženie je vecou buď dotknutého orgánu, alebo príslušného vnútroštátneho súdu, pokiaľ je možné poskytnúť informácie v súlade s článkom 54 ods. 2 smernice 2004/39. Súdny dvor je teda povinný iba vymedziť hranice, ktoré článok 54 smernice 2004/39 stanovuje pre poskytnutie informácií orgánom pre dohľad, alebo presnejšie, najprv určiť rozsah povinnosti zachovávať služobné tajomstvo v prejednávanej veci a potom rámec, v ktorom sa môže uplatniť výnimka z povinnosti orgánu pre dohľad zachovávať služobné tajomstvo. Podotýkam, že odsek 2 uvedeného článku je ako výnimku, samozrejme, potrebné vykladať reštriktívne.

2. Tri typy povinností zachovávať mlčanlivosť

34. Podľa článku 54 ods. 1 smernice 2004/39 sú dôverné informácie, s ktorými sa príslušný orgán, na ktorý sa táto smernica vzťahuje, dozvie pri plnení svojich povinností, predmetom služobného tajomstva. Uvedená smernica tieto informácie podrobnejšie nevymedzuje a nevymedzuje ani pojem služobné tajomstvo so zreteľom k takým pojmom, ako je podnikové tajomstvo, obchodné tajomstvo alebo iné druhy povinností zachovávať mlčanlivosť, ktoré boli predmetom judikatúry Súdneho dvora.²¹

35. Informácie v zmysle článku 54 smernice 2004/39, ktoré má k dispozícii orgán pre dohľad nad trhmi s finančnými nástrojmi a na ktoré sa vzťahuje „služobné tajomstvo“, môžu podľa môjho názoru patriť k rôznym typom utajovaných informácií.

36. Po prvé, ide o informácie, ktoré sú predmetom tzv. „bankového“ tajomstva, ktoré sa týka vzťahov medzi úverovou inštitúciou, investičnou spoločnosťou alebo inou finančnou spoločnosťou a jej klientmi a zmluvnými partnermi.²² Podľa môjho názoru sa na tento typ dôverných informácií vzťahuje odkaz na „dôverné informácie, ktoré sa netýkajú tretích osôb“ v článku 54 ods. 2 smernice 2004/39.

37. Po druhé, ide o informácie chránené „obchodným tajomstvom“ inštitúcií, nad ktorými sa vykonáva dohľad. Ide o podnikové a obchodné tajomstvo úverovej inštitúcie, investičnej spoločnosti alebo inej dotknutej finančnej spoločnosti. Je zjavné, že dôvera, ktorej sa nevyhnutne musia tešiť príslušné orgány u subjektov, nad ktorými vykonávajú dohľad, vyžaduje, aby také tajomstvá boli predmetom služobného tajomstva, ktoré sú orgány povinné zachovávať. Ak by to tak nebolo, dôverné informácie potrebné na výkon dohľadu by boli príslušným orgánom poskytované s výhradami, alebo dokonca s protestom.

38. Po tretie, ide o informácie, na ktoré sa vzťahuje tajomstvo vlastné samotným orgánom pre dohľad, tzv. „úradné“ tajomstvo, ktoré musia zachovávať orgány pre dohľad vo finančnom sektore a osoby, ktoré v ňom pracujú.²³ Do tejto kategórie informácií patria metódy dohľadu používané príslušnými orgánmi, komunikácia a odovzdávanie informácií medzi jednotlivými príslušnými orgánmi, ako aj medzi nimi a subjektmi, nad ktorými sa vykonáva dohľad, a všetky ostatné neverejné informácie o stave trhov, nad ktorými sa vykonáva dohľad, ako aj o transakciách, ktoré na nich prebiehajú.

21 — Pozri ako príklad rozsudky AKZO Chemie a AKZO Chemie UK/Komisia (53/85, EU:C:1986:256, body 26 až 28), ako aj Bank Austria Creditanstalt/Komisia (T-198/03, EU:T:2006:136, body 70 až 74).

22 — Rozsudky der Weduwe (C-153/00, EU:C:2002:735, bod 15 a nasl.) a X a Passenheim-van Schoot (C-155/08 a C-157/08, EU:C:2009:368, body 50 a 58).

23 — K služobnému tajomstvu, ktorým sú viazaní zamestnanci príslušných orgánov na udeľovanie povolení a dohľad nad úverovými zariadeniami, pozri rozsudok Hillenius (110/84, EU:C:1985:495, body 27 a 32).

39. V situácii, o akú ide vo veci samej, je orgán pre dohľad povinný dodržiavať tieto tri typy povinností zachovávať mlčanlivosť. Podmienky, za akých sa od nich možno odchýliť, sa však líšia.²⁴

40. Po prvé výnimka stanovená v článku 54 ods. 2 smernice 2004/39 neumožňuje zverejniť tajomstvo tretích osôb. Ďalej podotýkam, že žiadosť predložená vo veci samej sa podľa všetkého tohto typu informácie netýka.

41. Po druhé, pokiaľ ide o tzv. úradné tajomstvo príslušného orgánu, podotýkam, že BaFin zamietol žiadosti Altmanna a ďalších najmä z toho dôvodu, že sprístupnenie požadovaných dokumentov by malo negatívne dôsledky na úlohy v oblasti kontroly a dohľadu.

42. Druhá prejudiciálna otázka sa však podľa všetkého skutočne netýka úradného tajomstva, ale iba otázky, či sa povinnosť príslušného orgánu pre dohľad zachovávať služobné tajomstvo vzťahuje na podnikové a obchodné tajomstvo investičnej spoločnosti, na ktorú bol vyhlásený konkurz alebo ktorá je v nútenej likvidácii a ktorej činnosť spočívala v trestných činoch alebo inom závažnom porušení práva. Práve tento posledný prípad bude predmetom nasledujúcej analýzy.

3. O ochrane obchodného tajomstva podvodnej spoločnosti, na ktorú bol vyhlásený konkurz alebo ktorá je v nútenej likvidácii

43. Pokiaľ ide o podnikové alebo iné obchodné tajomstvo, je zrejmé, že záujem na ich ochrane môže byť všeobecne menší, ak daná spoločnosť ukončí svoju činnosť. Tento záujem na ochrane však v plnom rozsahu pretrváva v prípade tajomstva, ktoré má obchodnú hodnotu a ktorého hospodárska hodnota môže byť ako súčasť aktív spoločnosti realizovaná pri likvidácii.

44. Likvidátor poverený likvidáciou spoločnosti Phoenix na pojednávaní zdôraznil, že táto spoločnosť zostáva napriek likvidácii vlastníkom majetku a majetkových práv v období po ukončení insolvenčného konania. Podvodná spoločnosť v súdnej likvidácii môže mať podnikové a obchodné tajomstvo, ktoré sú hodné ochrany, ako sú vyčíslenie obchodných príležitostí, počítačové programy alebo informácie o marketingovej štruktúre.

45. Domnievam sa tiež, že investičná spoločnosť v konkurze alebo súdnej likvidácii môže vlastniť informácie, na ktoré sa vzťahuje podnikové, či dokonca obchodné tajomstvo, a ktorých dôvernosť je v rámci orgánu pre dohľad chránená služobným tajomstvom podľa článku 54 ods. 1 smernice 2004/39. V tomto období je však povinnosť zachovávať mlčanlivosť menej prísna než v období bežnej činnosti spoločností, nad ktorými sa vykonáva dohľad. Systematika článku 54 totiž už svedčí o tom, že služobné tajomstvo nie je vo vzťahu k týmto spoločnostiam také prísne, pretože v opačnom prípade by výnimka stanovená v odseku 2 uvedeného článku bola zbytočná.

46. Na tento záver nemá vplyv podvodný charakter činnosti dotknutej spoločnosti. Tento aspekt možno zohľadniť pri uplatnení výnimky podľa odseku 2 článku 54 smernice 2004/39, pokiaľ ide o rozhodnutie, či sprístupniť alebo nesprístupniť informácie, ale sám osebe nespôsobuje zánik povinnosti zachovávať služobné tajomstvo podľa odseku 1 toho istého článku. V prípade investičnej spoločnosti v konkurze alebo súdnej likvidácii uvedené služobné tajomstvo reálne chráni kolektívne hospodárske záujmy veriteľov a investorov dlhujúcej spoločnosti, ktorí sú prípadne tiež považovaní za obeť trestných činov, ktorých sa dopustilo vedenie alebo spoločníci dotknutej spoločnosti.

24 — Informácie, ktoré majú k dispozícii orgány pre dohľad, môžu navyše zahŕňať aj osobné údaje. Zaobchádzanie s nimi a ich odovzdávanie upravujú iné osobitné predpisy, ako je smernica Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane jednotlivcov pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov (Ú. v. ES L 281, s. 31; Mim. vyd. 13/015, s. 355).

47. Na základe týchto skutočností treba na druhú prejudiciálnu otázku odpovedať kladne v tom zmysle, že taký orgán pre dohľad, akým je BaFin, môže za okolností, ako sú okolnosti vo veci samej, uplatniť voči osobe, ktorá ho požiadala o prístup k informáciám investičnej spoločnosti, povinnosť zachovávať služobné tajomstvo podľa článku 54 ods. 1 smernice 2004/39. Na účely poskytnutia užitočnej odpovede vnútroštátnemu súdu je však ešte potrebné, aby Súdny dvor ozrejmil výklad výnimky stanovenej v odseku 2 uvedeného článku.

4. Pojem „v občianskoprávných alebo obchodných súdnych konaniach“ v článku 54 ods. 2 smernice 2004/39

48. Pokiaľ ide osobitne o výnimku stanovenú v článku 54 ods. 2 smernice 2004/39, ide o jasne vymedzenú výnimku, formulovanú takto:

„Ak bol na *investičnú spoločnosť*, organizátora trhu alebo na regulovaný trh vyhlásený konkurz, alebo ak sú v *nútenej likvidácii*, dôverné informácie, ktoré sa netýkajú tretích osôb, sa môžu... vyzradiť v občianskoprávných alebo obchodných súdnych konaniach, ak je to pre konanie potrebné“.²⁵

49. Na to, aby sa teda mohol použiť uvedený odsek 2, musí byť predovšetkým na dotknutý subjekt, v našom prípade investičnú spoločnosť, vyhlásený konkurz alebo tento subjekt musí byť v nútenej likvidácii. V takom prípade možno na základe výnimky stanovenej v odseku 2 článku 54 smernice 2004/39 porušiť zákaz vyzradiť dôverné informácie stanovený v odseku 1 tohto článku. Ako som však už uviedol, informácie týkajúce sa tretích osôb nemožno na základe uvedeného odseku 2 sprístupniť. Okrem toho k sprístupneniu informácií musí dôjsť „v občianskoprávných alebo obchodných súdnych konaniach“ a sprístupňované informácie musia byť „potrebné pre konanie“.

50. Treba poznamenať, že na uplatnenie tejto podmienky sa vyžaduje, aby bol na investičnú spoločnosť, organizátora trhu alebo regulovaný trh vyhlásený konkurz alebo aby bola začatá jeho nútená likvidácia. Inak povedané, táto výnimka sa uplatní iba v prípade, ak nastali vážne problémy a dotknutý subjekt ukončil svoju bežnú činnosť. Táto skutočnosť odôvodňuje, aby sa v prípade príslušného orgánu pre dohľad neuplatnila povinnosť zachovávať služobné tajomstvo, ktorou je tento orgán viazaný, aby sa mohli zohľadniť iné oprávnené záujmy, konkrétne záujmy súvisiace s riadnym priebehom občianskoprávných alebo obchodných súdnych konaní.

51. Žiadosť o sprístupnenie dôverných informácií musí byť podaná v rámci občianskoprávneho alebo obchodného súdneho konania.²⁶ Toto kritérium vyvoláva dve úzko spojené výkladové otázky, ku ktorým sa účastníci vyjadrili veľakrát. Prvá otázka sa týka väzby medzi občianskoprávnym alebo obchodným súdnym konaním a sprístupnením dôverných informácií, ktoré sú predmetom služobného tajomstva podľa článku 54 ods. 1 smernice 2004/39. Druhá otázka sa týka vzťahu medzi pojmi vnútroštátneho procesného práva a podmienkou, aby išlo o občianskoprávne alebo obchodné súdne konania.

52. Pokiaľ ide o prvý aspekt, podotýkam, že normotvorca Únie umožnil sprístupnenie informácií v rámci občianskoprávných alebo obchodných súdnych konaní, a nie na účely takýchto konaní. Zo znenia tejto výnimky, ktorú treba vykladať reštriktívne, je teda zrejmé, že na to, aby sa uplatnil článok 54 ods. 2 smernice 2004/39, je potrebné, aby prebiehalo občianskoprávne alebo obchodné súdne konanie.

25 — Kurzívou zvýraznil generálny advokát. Treba podotknúť, že podobné výnimky týkajúce sa štruktúry a obsahu sa nachádzajú v článku 44 ods. 1 tretom pododseku smernice 2006/48 a článku 102 ods. 1 druhom pododseku smernice 2009/65. Naopak článok 25 ods. 1 smernice 2004/109 je založený na odlišnom prístupe, pretože neobsahuje obmedzenie na „občianskoprávne alebo obchodné súdne konania“ a ponecháva členským štátom možnosť upraviť prípadné výnimky pomocou nasledujúcej formulácie: „Skutočnosti, ktoré sú predmetom služobného tajomstva, sa nesmú oznamovať inej osobe alebo orgánu, ak tak nestanovujú právne či správne predpisy členského štátu“.

26 — Nemecky „in zivil- oder handelsrechtlichen Verfahren weitergegeben werden“; anglicky „may be divulged in civil or commercial proceedings“; fínsky „siviili- tai kauppaoikeudellisessa menettelyssä“ (kurzívou zvýraznil generálny advokát).

53. Podmienka prebiehajúceho občianskoprávneho alebo obchodného súdneho konania je prirodzene splnená v prípade konkurzného konania alebo samotnej likvidácie. Zo znenia uvedeného ustanovenia však podľa môjho názoru vyplýva, že normotvorca nemal v úmysle obmedziť prípady, kedy je možné sprístupniť dôverné informácie v týchto konaniach, ale naopak sa usiloval do neho zahrnúť iné konania súvisiace s uvedeným hlavným konaním.²⁷

54. Výnimka podľa článku 54 ods. 2 smernice 2004/39 sa teda môže uplatniť aj v občianskoprávnom alebo obchodnom súdnom konaní medzi spoločnosťou v konkurze alebo súdnej likvidácii a treťou osobou, ktorej sa týka vymáhanie pohľadávok spoločnosti, vrátenia jej majetku alebo jej zmluvnej či mimozmluvnej zodpovednosti. Ciele právnej úpravy Únie týkajúcej sa finančných trhov vyžadujú, aby orgány pre dohľad skutočne napomohli, v rámci možností, riadnemu objasneniu hospodárskych a právnych vzťahov investičnej spoločnosti v konkurze. Z rozsudku Paul a i. však vyplýva, že tak možno urobiť iba v rozsahu vyplývajúcom z ochrany verejného záujmu, a najmä stability finančného systému, čo je povinnosťou orgánov pre dohľad.²⁸

55. Podľa môjho názoru právo Únie nebráni ani tomu, aby takéto konania prebiehali medzi inými dotknutými osobami, ako napríklad medzi jednotlivými investormi alebo veriteľmi dotknutej spoločnosti na jednej strane a jej vedením, spoločníkmi alebo zamestnancami na druhej strane, alebo v záujme spoločnosti v konkurze alebo v likvidácii (*actio pro socio*), alebo v ich vlastnom záujme, ak sú také žaloby prípustné podľa vnútroštátneho práva.

56. Uvedená výnimka sa však nevzťahuje na žiadosť o prístup k dôverným informáciám, ktoré má k dispozícii príslušný orgán pre dohľad, na účely zistenia, či by niektoré z týchto informácií mohli byť využité v rámci neskoršieho samostatného konania, ktoré nezapadá do rámca práve prebiehajúceho občianskoprávneho alebo obchodného súdneho konania.

57. Pokiaľ ide o druhý aspekt, rovnako ako Komisia sa domnievam, že článok 54 ods. 2 smernice 2004/39 nevymedzuje sám osebe druh vnútroštátneho súdu, ale skôr povahu konaní, v rámci ktorých môže dôjsť k sprístupneniu informácií. Tým nie je vylúčené, že by občianskoprávne alebo obchodné súdne konanie mohlo podľa vnútroštátneho práva vo výnimočných prípadoch prebiehať na správnom súde. Pojem občianskoprávne alebo obchodné súdne konania teda nemá súvis s konaniami podľa aktov práva Únie, ktoré sa týkajú spolupráce pri konaniach v občianskych a obchodných veciach.

58. Samostatné súdne konanie na správnom súde týkajúce sa prístupu k dokumentom a informáciám, ktoré má k dispozícii orgán pre dohľad, ktorého cieľom nie je zaručiť účastníkovi prebiehajúceho občianskoprávneho alebo obchodného súdneho konania právo na spravodlivý proces, ale uplatniť zásadu transparentnosti v kontexte prístupu k správnym dokumentom a slobodného prístupu k informáciám, však nespadá pod pojem občianskoprávne alebo obchodné súdne konanie v zmysle článku 54 ods. 2 smernice 2004/39.

59. Nakoniec pripomínam, že sprístupňované informácie musia byť potrebné pre uvedené občianskoprávne alebo obchodné súdne konanie. Sprístupnenie informácií musí byť teda obmedzené. Posúdenie, či je potrebné informácie sprístupniť, alebo nie, je v prvom rade vecou samotného príslušného orgánu pre dohľad. V medziach vnútroštátneho práva však môže byť na účely určenia, čo je nutné z hľadiska prebiehajúceho konania a čo nutné nie, povelaný súd, na ktorom občianskoprávne alebo obchodné súdne konanie práve prebieha. Ak sa názory orgánu a súdu, na ktorom prebieha dané občianskoprávne alebo obchodné súdne konanie, navzájom líšia, ustanovenia vnútroštátnych predpisov

27 — Tento záver vyplýva z toho, že je použité množné číslo a neexistuje obmedzujúci odkaz na hlavné konkurzné konanie a likvidáciu. Ak by normotvorca chcel obmedziť možné sprístupnenie informácií na konania uvedené ako posledné, zvolil by si takú formuláciu, v ktorej by bolo výslovne uvedené konkurzné konanie alebo likvidačné konanie.

28 — Pozri v tomto zmysle rozsudok Paul a i. (C-222/02, EU:C:2004:606, body 40, 44 a 47).

o rozdelení právomocí medzi všeobecné a správne súdy umožnia určiť, či je na prijatie záväzného rozhodnutia o tejto otázke ako o otázke týkajúcej sa uplatnenia procesných predpisov o dokazovaní, príslušný občiansko-správny súd, alebo či musí otázku postúpiť na rozhodnutie príslušnému správne súdu.

60. Podľa informácií, ktoré poskytol vnútroštátny súd vo veci samej, ide o samostatné správne konanie prebiehajúce mimo rámca stanoveného v článku 54 ods. 2 smernice 2004/39. Ak je to tak, čo prislúcha overiť vnútroštátnemu súdu, výnimka stanovená v uvedenom odseku sa neuplatní.

V – Návrh

61. So zreteľom na uvedené skutočnosti navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na otázku, ktorú položil Verwaltungsgericht Frankfurt am Main, takto:

Príslušný orgán pre dohľad môže voči osobe, ktorá ju požiadala o prístup k informáciám o určitej investičnej spoločnosti, ktorá sa nachádza v likvidácii po jej zrušení v dôsledku platobnej neschopnosti, uplatniť povinnosť zachovávať mlčanlivosť, ktorou je viazaný na základe práva Únie, a konkrétne na základe povinnosti zachovávať služobné tajomstvo podľa článku 54 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/39/ES z 21. apríla 2004 o trhoch s finančnými nástrojmi, o zmene a doplnení smerníc Rady 85/611/EHS a 93/6/EHS a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/12/ES a o zrušení smernice Rady 93/22/EHS, napriek tomu, že hlavný obchodný model uvedenej spoločnosti spočíval v podvode veľkého rozsahu a úmyselnom poškodení investorov a niekoľko osôb zodpovedných za túto spoločnosť bolo konečným rozsudkom odsúdených na viacročné tresty odňatia slobody.

V prípade, že bol na investičnú spoločnosť vyhlásený konkurz alebo je v nútenej likvidácii, dôverné informácie, ktoré sa netýkajú tretích osôb, môžu byť na základe článku 54 ods. 2 smernice 2004/39 v každom prípade sprístupnené len v občianskoprávných alebo obchodných súdnych konaniach a pod podmienkou, že je to pre prebiehajúce konanie potrebné. Uvedené dôverné informácie nemôžu byť sprístupnené na podporu budúceho samostatného konania mimo rámca prebiehajúceho občianskoprávneho alebo obchodného súdneho konania.